

ПРИРОДООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ СВІТУ

**Кривошеєва Т.І., здобувач вищої освіти групи ММ1/1,
Миколаївський національний аграрний національний університет**

Протягом багатьох років в економічно розвинених країнах з'являються методи та інструменти до вирішення нагальних екологічних проблем, а саме: надмірного забруднення атмосферного повітря, забруднення водних ресурсів, накопичення відходів та інших. Враховуючи, що екологічні проблеми у багатьох країнах схожі, є сенс дослідити найбільш ефективні інструменти державного регулювання.

Зарубіжна практика свідчить, що основою всієї системи захисту навколишнього природного середовища є активне державне регулювання, в якому пріоритети надаються економічному стимулюванню та підтримці підприємництва, що розвивається в напрямі екологізації виробництва. Досить вдалим прикладом є регулювання охорони навколишнього природного середовища та природокористування у Сполучених Штатах Америки, де з кінця 60-х рр. ХХ ст. забруднення навколишнього природного середовища стало однією з основних проблем. Однак, зважаючи на достатньо складну ситуацію, яка існувала на той час у США, уряду вдалося не лише призупинити подальше забруднення навколишнього природного середовища, але і поліпшити його якість. Цільові заходи з охорони довкілля тут визначає федеральне Агентство з охорони природи, а кожний штат окремо пропонує конкретні заходи щодо їх реалізації, пов'язуючи їх з планами розвитку галузей [1].

У галузі охорони навколишнього природного середовища Японія використовує адміністративні й економічні методи регулювання. Найбільш ефективними адміністративними заходами є: введення стандартів якості продукції і навколишнього середовища; екологічна експертиза; угоди між місцевими органами влади й підприємствами про контроль за забрудненням; система арбітражу екологічних конфліктів. На противагу багатьом країнам, Японія не вважає неминучою суперечність між екологічним регулюванням та економічним зростанням і використовує еколого-технологічний підхід до забезпечення екологічно безпечного розвитку так званій «порятунком за допомогою науки», що активно фінансується державою [2].

Зарубіжний досвід державного регулювання у сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища свідчить про необхідність поєднання економічних методів з адміністративними та правовими. У ринкових умовах господарювання зарубіжних країн дієвими та ефективними інструментами регулювання є:

- екологічні платежі, що надають підприємствам свободу вибору альтернативних рішень щодо плати за забруднення;
- пільги та економічна допомога підприємствам, які здійснюють боротьбу із забрудненням;
- система застави, що передбачає встановлення надбавок до роздрібних цін на товари, утилізація яких доцільна після періоду експлуатації;
- добровільні угоди між екологічними інспекторами та природокористувачами;
- видача ліцензій, що передбачає комплексне обстеження підприємства та індивідуальний підхід до нормативного обмеження впливу на довкілля;
- штрафи за адміністративні порушення природоохоронного законодавства.

Перелічені інструменти дещо схожі з тими, що використовуються в Україні, але у розвинених країнах пріоритети надаються економічному стимулюванню та підтримці підприємництва, що забезпечує охорону та

збереження навколишнього природного середовища. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС висуває нові вимоги до державного регулювання охорони навколишнього природного середовища України відповідно до європейських стандартів. Тому головною умовою використання означених інструментів державного регулювання є удосконалення чинного природоохоронного законодавства України, розробка законодавчих актів, які стосуватимуться субсидування, кредитування, квотування, систем застави та інше, що має призвести до збільшення інвестування в охорону навколишнього природного середовища.

При цьому роль держави у регулюванні процесів природокористування має залишитись визначальною, а фінансування наукових досліджень у сфері охорони, збереження та відновлення навколишнього природного середовища – забезпечуватись з державного бюджету України.

Перспективами подальших досліджень є вдосконалення природоохоронного законодавства України відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [2].

Список використаних джерел

1. Тустановська І. В. Застосування права в галузі охорони довкілля в Україні та США (порівняльний аналіз): дис. канд. юрид. наук. Львів, 1998. 180 с.
2. Фесянов П. Державне регулювання забезпечення екологічної безпеки на регіональному рівні: досвід провідних країн світу. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2011-4-20.pdf> 5
3. Хвесик М. А., Горбач Л. А., Кулаковський Ю. П. Економічно-правове регулювання природокористування: монографія. Київ: Кондор, 2004. 524 с. 7. Черевко Г. В., Яцків М. І. Економіка природокористування: навч. посіб. Львів: Світ, 1995. 208 с

Науковий керівник – Олійник Т.Г., канд. екон. наук, старший викладач кафедри економіки підприємств